

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Vaurautta vastuullisella omistajuudella

Valtioneuvoston omistajapoliittinen periaatepäätös
8.4.2020

Valtioneuvoston kanslia 2020

Vaurautta vastuullisella omistajuudella

Valtioneuvoston omistajapoliittinen periaatepäätös
8.4.2020

Helsinki 2020

Sisältö

1	Vaurautta vastuullisella omistajuudella.....	5
2	Valtion tavoitteet omistajana	7
3	Yritysvastuu	9
4	Päätöksenteko ja omistajaohjauksen organisointi.....	11
5	Omistajaohjauksen keinot ja sisältö	13
6	Palkitseminen	16
	Liitteet	21

1 Vaurautta vastuullisella omistajuudella

Hallitusohjelmansa mukaisesti ”hallitus jatkaa pitkäjänteistä, dynaamista ja valtion strategiset intressit turvaavaa omistajapolitiikkaa. Valtion omistusta arvioidaan kansantalouden kokonaisedun, omistettujen yhtiöiden toiminnan ja arvon kehittämisen sekä resurssien tehokkaan allokaation näkökulmasta. Valtion omistuksia eri yhtiöissä kehitetään pohjautuen kunkin omistuksen perustana oleviin tavoitteisiin. Näitä ovat erityisesti strateginen omistusintressi, finanssi-intressi ja pyrkimys edistää kasvua, työllisyyttä ja kestävää kehitystä valtio-omistajuuden keinoin”.

”Jokaisen valtionyhtiön perusarvona on oltava yhteiskuntavastuu. Yhtiön tulee ottaa päätöksenteossaan taloudellisten tekijöiden lisäksi huomioon myös toiminnan sosiaaliset, alueelliset ja ympäristölliset vaikutukset”.

Valtioneuvoston omistajapolitiittinen periaatepäätös ohjaa valtion toimintaa osakkeenomistajana ja koskettaa kaikkia niitä osakeyhtiöitä, joissa valtio on osakkeenomistaja. Omistajapolitiittinen periaatepäätös sitoo ministeriöitä niiden tehdessä omia ministeriökohtaisia omistajapolitiittisia linjauksiaan.

Omistajaohjauksen lähtökohdat ja periaatteet

Valtion yritysvarallisuus on merkittävä osa yhteistä kansallisvarallisuutta.

Valtio omistajana noudattaa tässä periaatepäätöksessä määriteltyjä yleisiä ja kaikille omistamilleen yhtiöille yhteisiä periaatteita. Omistusosuuden suuruudella on myös vaikutusta tapaan, jolla valtion omistajaperiaatteita sovelletaan eri yhtiöissä.

Valtion omistuksen perusteena on joko strateginen intressi, finanssi-intressi tai jonkin erityistehtävän hoitaminen yhtiömuodossa. Strategiset intressit perustuvat muun muassa maanpuolustukseen, huoltovarmuuteen, infrastruktuurin ylläpitämiseen tai peruspalveluvelvoitteesta huolehtimiseen. Erityistehtäväyhtiöt toteuttavat kunkin yhtiön osalta erikseen määriteltyjä yhteiskunnallisia tehtäviä, jotka ovat tarkoituksenmukaista organisoida yhtiömuodossa. Valtion omistuksen taustalla olevat yhtiökohtaiset intressit vaikuttavat merkittävästi yksittäisille yhtiöille määriteltäviin valtion omistajuuden tavoitteisiin. Lisäksi valtion kaikkien sijoitusyhtiöiden kautta voidaan edistää kotimaista omistajuutta, uuden luomista sekä ilmastoinvestointeja.

Valtion omistusta tulee arvioida kansantalouden kokonaisedun, omistettujen yhtiöiden toiminnan ja arvon kehittämisen sekä resurssien tehokkaan allokaation näkökulmasta.

Valtio hoitaa yhtiöomistuksiaan sovittaen yhteen omistajastrategiset tavoitteensa, lainsäädännön vaatimukset sekä muiden omistajien oikeudet. Valtio on osittain omistamis-

saan yhtiössä osakkeenomistaja muiden osakkeenomistajien joukossa toimien omistusosuutensa mukaisella painoarvolla. Yhtiöt kantavat osakeyhtiölain mukaisen taloudellisen ja muun vastuun omistajilleen.

Yritysvarallisuus synnyttää tuloja valtion talousarvioon, joita koskevat odotukset määritellään erikseen vuosittain. Mahdolliset omistuksista luopumiset suunnitellaan etukäteen huomioiden kokonaistilanne sekä yhtiöiden että valtio-omistajan näkökulmasta.

Viime vuosikymmenen aikana tehtyjen omistajaohjauksen rakenteita koskeneiden uudistusten tavoitteena on ollut keskittää valtio-omisteisten yhtiöiden omistaja-ohjaus valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle. Tätä omistamisen ja regulaation eriyttämistä jatketaan ja muiden ministeriöiden vastuulla olevien erityistehtäväyhtiöiden asemaa arvioidaan hallituskaudella aktiivisesti. Lisäksi valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston koordinaatio- ja tukifunktioroolia ministeriöiden yhteisenä osaamiskeskittymänä vahvistetaan.

2 Valtion tavoitteet omistajana

- Yhtiöomaisuuden hoidossa tavoitellaan mahdollisimman hyvää yhteiskunnallista ja taloudellista kokonaistulosta
- Tavoitteena on myös elinkeinorakenteen monipuolistuminen ja vahvistuminen myönteistä ja kestävästä rakennemuutosta edistämällä
- Valtio-omistaja edellyttää ennakoitavaa osinkopolitiikkaa huomioiden yhtiökohtaiset tarpeet ja omistajan odotukset
- Yhtiöiden pääomittamiset tehdään pääsääntöisesti valtion budjetista
- Yhtiöiden tulee ottaa huomioon taloudellisten tekijöiden lisäksi toiminnan sosiaaliset, alueelliset ja ympäristölliset vaikutukset
- Valtion tavoitteena on valtionyhtiöiden edelläkävijyys hiilineutraaliin kiertotalouteen siirtymisessä, digitalisaation hyödyntämisessä ja vastuullisuudessa

Valtio tavoittelee yhtiöomaisuutensa hoidossa mahdollisimman hyvää yhteiskunnallista ja taloudellista kokonaistulosta. Yhteiskunnallinen tulos muodostuu yhteiskunnallisten tekijöiden asianmukaisesta huomioon ottamisesta omistajapolitiikassa ja -ohjauksessa sekä erityistehtävien mahdollisimman onnistuneesta toteuttamisesta. Yhtiöiden vastuullinen liiketoiminta on osa yhteiskunnallista tulosta ja valtio edellyttää yhtiöiden toimivan vastuullisesti. Yhtiöiden taloudellinen tulos muodostuu yhtiöiden arvon pitkäjänteisestä kehityksestä ja voitonjaosta. Taloudellisen tuloksen osalta tavoitteena on pitkäjänteisesti rakentuva kannattava kasvu ja omistuksen arvon nousu.

Valtion strategisena tavoitteena on huoltovarmuuden turvaamisen rinnalla hyödyntää yhtiöomaisuutta myös kotimaisen omistajuuden vahvistamisessa, elinkeinorakenteen monipuolistamisessa, uuden luomisessa ja kestävästä rakennemuutoksesta edistämässä. Valtio-omistaja seuraa yhtiöidensä kehitystä kiinnittäen huomiota muun muassa tki-toiminnan määrään ja laatuun sekä yhtiöiden kykyyn vahvistaa elinkeino- ja palvelurakennetta ja yritysverkostoja. Valtion tavoitteena on edistää osaamispohjaista ja kestävästä tuottavuuskasvusta esimerkiksi sillä, että valtion yhtiöt ovat edelläkävijöitä tki-toiminnassa.

Pitkäjänteisenä omistajana valtiolla on edellytyksiä yhtiöissään investoida tulevaisuuden liiketoimintoihin ja hallita riskinottoa monia muita toimijoita paremmin. Valtion omistus voi toimia mahdollistajana siellä, missä yksityiset pääomat eivät toimi täysimääräisesti.

Yhtiöiden arvo muodostuu yhä enemmän useampien toimijoiden muodostamissa verkostoissa ja ekosysteemeissä sekä kytkeytymisestä globaaleihin megatrendeihin. Valtio odottaa yhtiöidensä hakevan omista lähtökohdistaan edelläkävijyyttä esimerkiksi digitalisaation hyödyntämisessä ja siirtymisessä kohti hiilineutraalia kiertotaloutta.

Erityistehtäviä toteuttavissa yhtiöissä valtiolla on omistajana yhteiskunnalliseen palveluun tai tehtävään liittyviä tavoitteita. Eräistä yhtiöistä tai yhtiöiden toimintakenttään kuuluvista palveluista on säädetty erikseen lailla. Erityistehtävayhtiöiden tavoitteita asetettaessa otetaan huomioon erityistehtävän luonne ja siitä aiheutuvat kustannukset. Yhtiöiden taseen tehokasta käyttöä ja tuloutusmahdollisuuksia valtiolle tarkastellaan nämä tekijät huomioiden. Kun erityistehtävayhtiön toiminta on vastuullista ja talous on vakaalla pohjalla, mahdollistaa se erityistehtävän hoitamisen tehokkaasti ja pitkäjänteisesti.

Erityistehtävayhtiöt eivät saa vääristää kilpailua toimialallaan. Erityisesti tähän tulee kiinnittää huomiota, jos erityistehtävayhtiö laajentaa toimintaansa. Tämän kilpailuneutraaliteettitavoitteen mukaisesti valtion omistamien yhtiöiden toimintaperiaatteiden, rahoitusrakenteen ja tuottotavoitteiden tulee olla vertailukelpoisia samalla toimialalla toimivien muiden yhtiöiden kanssa. Samat periaatteet koskevat myös sijoitus- ja rahoitusalalla toimivia valtion holding-yhtiöitä.

Valtio arvostaa ennakoitavaa sekä yhtiön rahoitustarpeet että omistajan intressit huomioivaa osinkopolitiikkaa. Valtion osinkopolitiikan lähtökohtina ovat toimialalla vertailukelpoinen taserakenne, mahdollisuuksien mukaan suhteellisen tasainen osinkovirta sekä kohtuullinen nettovelkaisuusaste. Valtio-omistaja huomioi monipuolisesti yhtiökohtaisen tilanteen osingonmaksutarpeita arvioitaessa.

Yhtiöiden pääomittamiset tehdään pääsääntöisesti valtion budjetista. Tarvittaessa voidaan käyttää valtion holding-yhtiöitä silloin, kun se on perusteltua esimerkiksi liiketaloudellisista tai aikataulullisista syistä.

3 Yritysvastuu

- Yhtiöiden edellytetään yritysvastuun vahvaa integroimista liiketoimintaan sekä tavoitteellista yritysvastuun johtamista
- Yhtiöiden on tunnistettava oman toimintansa ilmastovaikutukset, vaikutukset ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle sekä asettava niille verrokkiyhtiöihin nähden kunnianhimoiset mitattavat tavoitteet
- Valtio-omisteisten yhtiöiden edellytetään ottavan huomioon tavoite hiilineutraalista Suomesta 2035 ja Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi 1,5 asteeseen
- Ihmisoikeudet on otettava huomioon läpinäkyvästi niin omassa toiminnassa kuin alihankintaketjuissa huomioiden YK:n periaatteiden vaatimukset
- Aggressiivinen verosuunnittelu ei ole hyväksyttyä
- Merkittävistä havainnoista, tehdyistä toimenpiteistä ja mitattavien tavoitteiden saavuttamisesta on raportoitava omistajalle

Yhtiöomistajana valtio edellyttää yhtiöiltä vastuullista toimintaa ja velvoittaa yhtiöiden hallituksen vastaamaan ja raportoimaan siitä omistajille yhtiökokouksissa. Vastuullinen yritystoiminta on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista, sekä tukee yhtiöiden pitkäjänteistä kilpailukyvyä kehitystä ja omistaja-arvon kasvua. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto seuraa valtio-omisteisten yhtiöiden toiminnan vastuullisuutta sekä toteuttaa tarvittaessa myös tätä koskevaa analyysi- tai selvitystoimintaa.

Valtio-omistaja edellyttää yhtiöiltä yritysvastuun vahvaa integroimista liiketoimintaan sekä tavoitteellista yritysvastuun johtamista. Yhtiöiltä odotetaan yritysvastuussa edelläkävijyyttä. Parhaimmillaan vastuullinen yritystoiminta avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia, jotka yhtiöiden tulee hyödyntää.

Yhtiöiden liiketoiminnan kestävyden, pitkän aikavälin arvonkehityksen ja kilpailukyvyä varmistamiseksi omistaja edellyttää, että yhtiöt selvittävät ilmastonmuutoksen vaikutukset liiketoimintaansa, ja huomioivat nämä strategiatyössään. Yhtiöiden on tunnistettava myös oman toimintansa ilmastovaikutukset, vaikutukset ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle sekä asettava niille verrokkiyhtiöihin nähden kunnianhimoiset mitattavat tavoitteet. Valtio-omisteisten yhtiöiden edellytetään ottavan huomioon tavoite hiilineutraalista Suomesta 2035 ja Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi 1,5 asteeseen. Tavoitteet tulee saavuttaa kestävästi kilpailukykyä vahvistaen ja sosiaalisesti vastuullisesti. Lisäksi valtion omistajapolitiikassa tulee huomioida luonnon monimuotoisuuden kehitys.

Yhtiöiden on otettava huomioon ihmisoikeudet läpinäkyvästi sekä omassa toiminnassaan että alihankintaketjuissaan, YK:n yhtiöitä ja ihmisoikeuksia koskevat periaatteet sekä toteutettava niitä koskevaa huolellisuusvelvoitetta. Eri sidosryhmillä on oltava luotettava tapa tuoda yritysjohtoon mahdolliset ihmisoikeusloukkaukset sekä työntekijöiden oikeuksien loukkaukset. Tätä varten yhtiöillä täytyy olla käytössään joko yhtiön sisäinen anonyymi ilmoituskanava (ns. whistleblowing) tai muu vastaava järjestelmä havaittujen epäkohtien tai väärinkäytösten luottamuksellista ja anonyymia ilmoittamista varten. Jos tällaista ei vielä ole, on sellainen otettava käyttöön välittömästi. Vastaavalla tavalla yhtiöiden on valmistettava yhtiön toimintaan soveltuva korruptionvastainen toiminta- ja raportointimalli, ellei sellaista vielä ole käytössä.

Yhtiöiden on tunnistettava liiketoiminnan yritysvastuuriskit sekä omassa toiminnassaan että arvoketjussaan ja liitettävä yritysvastuuriskit osaksi riskienhallintajärjestelmää. Yhtiöiden hallitukset vastaavat riskienhallinnan periaatteista ja järjestämisestä. Yhtiön hallitus ja toimiva johto raportoivat merkittävistä havainnoista edelleen omistajalle.

Yhtiöt raportoivat ilmastonmuutoksen liiketoimintavaikutuksista sekä asettamistaan ilmastotavoitteista ja tehdyistä toimenpiteistä sekä muiden asettamiensa mitattavien yritys vastuutavoitteiden saavuttamisesta ja tehdyistä toimenpiteistä yhtiökokouksissa. Valtio-omistaja edellyttää, että yhtiöt raportoivat yritys vastuusta vuosikertomuksessaan tai yritys vastuuraportissaan.

Läpinäkyvä verotietojen raportointi on olennainen osa yritys vastuuta. Osana yritys vastuuraportointia valtio-omistaja edellyttää, että yhtiöt raportoivat verojalanjäljestään maakohtaisesti siten, että niiden toiminnan verovastuullisuutta voidaan arvioida. Periaate on, että verot maksetaan siihen valtioon, jonne ne liiketoiminnan perusteella kuuluu maksaa.

Aggressiivinen verosuunnittelu ei ole hyväksyttyä. Kansainvälisellä aggressiivisella verosuunnittelulla tarkoitetaan tässä OECD:n määritelmän mukaisesti järjestelyjä, joilla siirretään yrityksen tuloa pois maasta, jossa harjoitetusta liiketoiminnasta se on kertynyt. Valtio-omistaja päivittää ohjeistuksensa enemmistöomisteisille yhtiöille maakohtaiseen verojen raportointiin seuraten OECD:n ohjeistusta.

Valtio-omistaja odottaa, että yhtiöt seuraavat toiminnassaan kansainvälisesti tunnustettuja yritys vastuun ohjeita ja periaatteita yritys kohtaisesti soveltuvin osin. Tällaisia ovat muun muassa OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, hiiliriskien TCFD-raportointiviitekehys, Science Based Targets -aloite, YK:n Global Compact -aloite, ISO 26000 -yhteiskuntavastuustandardi ja YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet. Lisäksi valtio-omistaja suosittelee yhtiöitä antamaan oman konkreettisen kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksensa (www.kestavakehitys.fi).

4 Päätöksenteko ja omistajaohjauksen organisointi

- Yhtiöitä koskeva päätöksenteko jakautuu valtioneuvoston yleisistunnon ja omistajaohjauksesta vastaavan ministeriön kesken
- Valtionneuvoston päätösten valmistelussa keskeinen toimielin on talouspoliittinen ministerivaliokunta
- Valtioneuvoston kanslia vastaa omistajaohjauksen käytäntöjen johdonmukaisuudesta sekä koordinoi ja ohjaa ministeriöiden välistä yhteistyötä
- Yhteyttä eduskuntaryhmiin vahvistaa parlamentaarinen omistajapolitiittinen neuvottelukunta

Ylintä omistajapolitiittista päätösvaltaa käyttää eduskunta. Maan hallitus määrittelee omistajapolitiikan keskeiset periaatteet hallitusohjelmassa. Valtion omistajaohjauksesta koskeva valtioneuvoston periaatepäätös puolestaan linjaa tarkemmat strategiset suuntaviivat sekä kuvaa omistajaohjauksen toimintatavat. Eduskunta, valtioneuvosto ja valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto toimivat omistajaohjauslain myöntämän toimivallan rajoissa.

Valtion päätöksenteko omistajana perustuu lakiin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (1368/2007 muutoksineen). Laki koskee valtion päätöksentekoa omistajana kaikissa yhtiöissä eikä sisällä poikkeuksia osakeyhtiölaista tai muusta yhtiölainsäädännöstä. Erot omistajaohjauksessa listattujen ja listaamattomien yhtiöiden välillä johtuvat arvopaperimarkkinalainsäädännöstä.

Valtio noudattaa omistajaohjauksessaan osakeyhtiölain mukaista tehtävien ja vastuiden jakoa yhtiön toimielinten ja omistajan välillä. Lisäksi toimintaan sovelletaan Arvopaperimarkkinayhdistyksen hallinnointikoodia ja OECD:n corporate governance suosituksia soveltuvilta osin. Näiden pohjalta omistajalla, yhtiön hallituksella ja toimivalla johdolla on kullakin omat osakeyhtiölakiin perustuvat tehtävänsä, vastuunsa ja oikeutensa. Operatiiviset ja liikkeenjohdolliset päätökset kuuluvat yhtiön johdolle ja hallitukselle.

Valtioneuvoston omistajapolitiittinen päätöksentekovalta jakaantuu lain mukaisesti valtioneuvoston yleisistunnon ja yhtiökohtaisesti omistajaohjauksesta vastaavan ministeriön välillä. Valtioneuvoston yleisistunnon toimivallassa olevat omistajapolitiikkaa koskevat päätösaasiat käsitellään ensin talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa, joka on omistajapolitiittisen päätöksenteon valmistelun keskeinen toimielin. Ministerivaliokunnan valmistelu perustuu päätöksentekoa tukevaan omistajapolitiittiseen analyysiin ja omistajastrategiseen työhön.

Valtion omistukselle yhtiöissä on asetettu vähimmäisomistusrajoja. Toimenpiteet, joiden seurauksena valtion omistus yhtiössä muuttuu ohittaen jonkin omistusrajan, vaativat

eduskunnan suostumuksen. Omistusrajat ovat 100 prosenttia, 50,1 prosenttia, 33,4 prosenttia ja 0 prosenttia.

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto vastaa omistajaohjauksen linjausten valmistelusta, käytäntöjen johdonmukaisuudesta ja päätösten toteuttamisesta sekä valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjauksesta. Tiettyjen yhtiöiden on perusteltua olla muiden ministeriöiden suorassa omistajaohjauksessa. Näidenkin yhtiöiden osalta omistajaohjausosastolla on omistajaohjauksesta koordinaatiovastuu. Omistajaohjausosasto koordinoi ja ohjaa myös ministeriöiden välistä yhteistyötä omistajaohjausasioissa. Tämä pitää sisällään muun muassa hallitusvalinnat, vastuullisuuden seurannan, yritysjärjestelyt, pääomittamiset sekä uusien toimijoiden perustamisen (yhtiöt, säätiöt yms.), joihin käytetään valtion varallisuutta.

Valtion holding-yhtiöt toimivat omistajan niille asettamien tehtävien ja toimiohjeissa määriteltujen käytäntöjen mukaisesti. Näissä puitteissa ne toteuttavat niille määritellyjä omistajaohjaustehtäviä ja käyttävät omistajavaltaa.

Solidium säilyttää nykyisiä osakeomistuksia, vähentää tai lisää niitä sekä hankkii yhteiskunnan kannalta tärkeiksi arvioitavia uusia pörssiomistuskohhteita. Sen omistamissa yhtiöissä valtiolla on finanssi-intressin lisäksi suomalaisen omistajuuden puolustamisen intressi. Solidium Oy:tä koskevaa hallinnointimallia ei muuteta.

Valtion täysin omistamissa yhtiöissä voi olla hallintoneuvosto ja enemmistöomisteisissa yhtiöissä yhtiön asettama neuvottelukunta. Hallintoneuvosto käsittelee yhtiön hallintoon liittyviä asioita, mutta osakeyhtiölain ja hyvän hallintotavan mukaisesti ei osallistu hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle kuuluvaan päätöksentekoon. Valtio-omistajan kanta on, että jos yhtiössä on hallintoneuvosto tai neuvottelukunta, henkilöstön tulee olla edustettuna sen toiminnassa. Hallintoneuvostojen muuttamista neuvottelukunniksi tarkastellaan hallituskauden aikana.

Omistajaohjauksen parlamentaarinen neuvottelukunta muodostuu eduskuntaryhmien edustajista. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii omistajaohjausministeri ja se koontuu neljä kertaa vuodessa. Kokouksissa käsitellään valtion yhtiöomistuksen raportointia, vastuullisuutta, palkitsemista ja yhtiöomistuksiin liittyviä toimialoja sekä neuvottelukunnan muita käsiteltäväkseen ottamia teemoja.

5 Omistajaohjauksen keinot ja sisältö

- Valtio on aktiivinen, rohkea ja aloitteellinen omistaja, jonka toiminta perustuu itsenäiseen omistajastrategiseen vaikuttamiseen ja taloudelliseen analyysiin
- Yhtiö on vastuussa, että se keskustelee merkittävien omistajien kanssa olennaisista asioista
- Osana yhtiövarallisuuden hoitoa valtio asettaa edustajiaan omistamiensa yhtiöiden hallituksiin
- Hallitusvalinnoissa varmistetaan, että valittavat henkilöt ymmärtävät sekä valtio-omistajan periaatteet että yhtiökohtaiset strategiset tavoitteet ja sitoutuvat niihin
- Hallitusvalinnoilla lisätään monimuotoisuutta ja uutta osaamista
- Valtio edellyttää yhtiöiltä aloitteellista ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa sekä suosittelee, että henkilöstö on edustettuna yhtiöiden hallintoelimissä

Valtio on aktiivinen ja aloitteellinen omistaja. Valtion itsenäinen omistajastrateginen vaikuttaminen perustuu taloudelliseen analyysiin ja huolelliseen valmisteluun. Näiden perusteella valtio asettaa tavoitteensa yhtiön omistajana sekä vaikuttaa ja ottaa tarvittavalla tavalla kantaa yhtiön strategiaan ja taloudellisiin kysymyksiin.

Valtion yhtiökohtaisia omistajastrategisia linjauksia arvioidaan läpi koko hallituskauden ja tarvittaessa niitä suunnataan uudelleen. Muutokset ovat mahdollisia joustavasti myös yhtiöomistusten vähimmäisrajojen ja ministeriöiden yhtiökohtaisten omistajavastuiden osalta.

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto koordinoi kaikkien valtio-omisteisten yhtiöiden analyysitoimintaa mukaan lukien muiden ministeriöiden ohjauksessa olevat erityistehtäväyhtiöt. Erityistehtäväyhtiöiden vastuuministeriöt vastaavat siitä, että omistajaohjausosastolla on käytettävissä riittävät tiedot kustakin yhtiöstä. Vastavuoroisesti vastuuministeriöt saavat omistajaohjausosastolta tarvitsemansa omistajaohjauksen analyysi- ja tukipalvelut.

Yhtiön hallitus ja sen puheenjohtaja sekä toimiva johto ovat vastuussa siitä, että ne keskustelevat merkittävien omistajien kanssa yhtiön toimintaan ja omistaja-arvoon vaikuttavista olennaisista asioista. Valtio-omisteisissa yhtiöissä odotetaan valtion omistuksen koko huomioiden mahdollisimman avointa tiedonkulkua ja keskustelua valtio-omistajan kanssa. Omistajana valtio keskustelee yhtiöiden kanssa aktiivisesti lainsäädännön asettamissa rajoissa muut omistajat huomioon ottaen.

Valtio hoitaa aktiivisena omistajana yhtiövarallisuuttaan myös asettamalla valtion tavoitteet tuntevia edustajiaan yhtiöiden hallitusten jäseniksi. Tämä on olennainen osa valtion yhtiökohtaisen omistajastrategian toteuttamista ja tukee valtion tavoitteiden tehokasta

saavuttamista. Nimitettäessä valtion omistajaohjauksesta vastuussa olevia virkamiehiä valtio-omisteisten yhtiöiden hallitusten jäseniksi, on varmistettava, että virkamies ei tule esteelliseksi valmistellessaan valtion yhtiöomistusta koskevia päätöksiä tai käyttäessään muuta omistajavaltaa. Virkamiesten edustusta yhtiöiden hallituksessa tarkastellaan tarvittaessa erikseen.

Omistajaohjauksen kannalta keskeinen päätöksentekuelin on yhtiön hallitus. Hallitusjäsenyyksien keskeisiä perusteita ovat ehdokkaiden kokemus ja asiantuntemus, yhtiön strateginen tilanne, hallitusten yhteistyökyvyyn ja monipuolisen osaamisen varmistaminen sekä valtioneuvoston asettamien tasa-arvotavoitteiden noudattaminen. Valtio varmistaa, että hallitusten kokoonpano on myös sukupuolijakauman osalta riittävän tasapainoinen. Valtion ehdotuksesta valittujen hallitusjäsenten osalta tavoitteena on viiden, mutta enintään seitsemän vuoden mittaiset toimikaudet. Yhtiön strategian, liiketoimintaympäristön muutoksen tai hallituksen osaamisen sekä monimuotoisuuden täydentämiseksi kyseisestä tavoitteesta voidaan poiketa.

Hallitusvalinnoissa varmistetaan, että valittavat henkilöt ymmärtävät sekä valtio-omistajan yhtiöiden toimintaa koskevat yleiset periaatteet, että yhtiökohtaiset strategiset tavoitteet ja sitoutuvat niihin. Omistajaohjausosasto vastaa valtion nimeämien hallitusjäsenten valintaprosessista valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa olevissa yhtiöissä.

Muiden ministeriöiden ohjauksessa olevien yhtiöiden osalta vastuuministeriö vastaa valtion nimeämien hallitusjäsenten valintaprosessista. Omistajaohjausosasto vastaa hallitusjäsenten valintaprosessin yleisestä kehittämisestä ja tukee ministeriöitä valintaprosessissa. Hallitusjäsenten valintaprosessissa suositellaan käytettävän ulkopuolista asiantuntemusta. Lopullinen päätösvalta valtion kannasta on aina vastuuministerillä esittelystä. Pörssiyhtiöissä ehdotukset yhtiökokoukselle tekee nimitystoimikunta. Suoraan omistettujen pörssiyhtiöiden nimitystoimikunnissa on virkamiesedustus.

Valittaessa hallituksen jäseniä kiinnitetään huomiota hallitusten monimuotoisuuteen, yritysvastuu- sekä kansainvälisen liiketoimintaosaamisen tarpeeseen. Tavoitteena on vahvistaa hallitustyöskentelyssä yhtiöiden ymmärrystä toimintaympäristöstään ja sen muutoksesta sekä turvata tätä kautta kestäväää omistaja-arvoa.

Valtio pitää tärkeänä, että henkilöstön edustus ja henkilöstön riittävät vaikutusmahdollisuudet yhtiön hallintoelimissä on turvattu. Valtio edellyttää omistajana henkilöstön ja johdon avointa vuorovaikutusta, työmarkkinasopimusten noudattamista sekä aloitteellista ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Yhtiöiden tulee varmistaa, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet urakehitykseen. Henkilöstön edustuksen osalta valtio suosittelee, että henkilöstö on edustettuna yhtiöiden hallintoelimissä. Tarvittaessa hallitukset voivat kutsua henkilöstön edustajia hallituksen kokoukseen.

Yhtiöt kehittävät digitaalista osaamistaan osana liiketoimintaansa. Tavoitteena on, että valtion omistamat yhtiöt ovat hyvissä asemissa toimintojensa osalta, kun merkittävä osa tuotteista ja palveluista siirtyy digitaaliseen muotoon tai käyttöympäristöön. Yhtiöiden tulee kuitenkin huolehtia osana riskienhallintaa, että tietoturva on varautunut reagoimaan nopeasti mahdollisiin kyberuhkiin.

Valtio-omistaja edellyttää, että riskienhallinta on järjestetty yhtiöissä näiden tarpeita vastaavalla tavalla osakeyhtiölain mukaisesti. Järjestämisestä vastaa yhtiön hallitus, joka tarvittaessa raportoi asiasta yhtiökokouksessa.

6 Palkitseminen

- Palkitsemisen tulee olla kohtuullista ja läpinäkyvää
- Palkitsemista muutetaan tuloshakuisemmaksi
- Uusissa sopimuksissa erityisesti kiinteän palkitsemisen tasoa harkitaan tarkkaan yhtiökohtaisesti, tarvittaessa alaspäin
- Palkitsemista eriytetään vastaamaan aiempaa paremmin kunkin valtio-omisteisen yhtiön toiminnan luonnetta
- Vastuullisuus tulee huomioida osana johdon palkitsemiskriteerejä
- Valtio-omistaja odottaa yhtiöidensä soveltavan henkilöstönsä kannustavaa palkkaus- ja palkitsemispolitiikkaa

Tämä palkitsemiskannanotto ottaa kantaa valtio-omisteisen osakeyhtiön hallitusten, toimitusjohtajan ja johtoryhmän sekä soveltuvilta osin henkilöstön palkitsemiseen.

Valtio-omistuksen suuruudella yhtiössä on merkitystä siinä, miten tiukasti linjauksia odotetaan käytännössä toteutettavan. Valtion kokonaan omistamissa yhtiöissä kannanotto on sitova. Valtioenemmistöisissä yhtiöissä kannanottoa tulee noudattaa, ellei osakkeenomistajien yhteinen etu muuta edellytä. Mahdollisesta kannanotosta poikkeamisesta on näissä yhtiöissä informoitava valtio-omistajaa ennalta pl. pörssiyhtiöt, jotka raportoivat palkitsemisesta yhtiökokouksissa kaikille osakkeenomistajille. Vähemmistöomisteisissa yhtiöissä kannanotto kuvaa yhden merkittävän omistajan käsityksen hyvästä palkitsemisesta.

Valtio edellyttää omistajana, että palkitseminen on kohtuullista, oikeudenmukaista ja läpinäkyvää. Valtio-omisteisten yhtiöiden on kyettävä palkkaamaan johtoa ja henkilöstöä kilpailukykyisin ehdoin.

Palkitseminen on yhtiön hallituksen työkalu, jolla edistetään määriteltyjen tavoitteiden saavuttamista ja yhtiön pitkäjänteistä arvonnousua. Hyvin suunniteltu palkitseminen perustuu yhtiön kannalta olennaisiin tuloksellisuuden ja vastuullisuuden mittareihin ja se ohjaa toimintaa haluttuun suuntaan.

Yhtiöiden johdon palkitsemisen tason on oltava kohtuullisessa suhteessa yhtiön kokoon, sen tehtäviin, asemaan markkinoilla, sekä yleiseen johdon palkkatasoon.

Tuloksellisuuteen perustuvan palkitsemisen on oltava oikeudenmukaista ja valtionyhtiöissä tulee soveltuvien osin henkilöstön kohdalla käyttää kannustavia palkkarakenteita, joissa hyvästä tuloksesta tai työsuorituksesta palkitaan. Näiden linjausten tarkempi toteutustapa arvioidaan yhtiökohtaisesti yhtiöiden hallitusten toimesta.

Valtio-omistaja odottaa yhtiöiltä yritys vastuun integroimista palkitsemiseen. Valtion kokonaan omistamissa yhtiöissä, jotka tuottavat kansalaisille tärkeitä peruspalveluita, suositellaan palkitsemisessa käytettävän myös tähän liittyviä asiakastytytyväsyyteen sekä palvelun laatuun ja saatavuuteen liittyviä mittareita. Samoin suositellaan myös soveltuvien henkilöstötytytyväsyyteen liittyvien mittareiden käyttöä. Tämän perusteella hallitukset päättävät järjestelmien rakentamisesta vastuidensa mukaisesti sovittaen yhteen eri palkitsemisen kriteereitä yhtiöiden tilanteeseen parhaiten sopivalla tavalla.

Tämän periaatepäätöksen puitteissa määritettävien ylimmän johdon palkkojen ja palkitsemisen osalta valtio-omistajan tahtotila on, että valtio-omisteisten yhtiöiden johdon palkitseminen on kohtuullista. Korostetusti tätä odotetaan kiinteiden palkkojen osalta. Korkeimpia kiinteitä palkkoja tarkistetaan tarvittaessa alaspäin uusia sopimuksia tehtäessä. Näin toimittaessa muuttuvan palkitsemisen joustavuutta voidaan vastaavasti lisätä.

Valtio kannustaa listattujen yhtiöiden johtoa sijoittamaan omaa varallisuuttaan johtamansa yhtiön osakkeisiin.

Tällä kannanotolla ei ole vaikutusta hallituksen lakisääteisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin eikä hallituksen vastuuseen muita osakkeenomistajia, sijoittajia ja yhtiön sopimus-kumppaneita kohtaan.

Yhtiön hallituksen palkitseminen

Valtio noudattaa hallitusjäsenten palkitsemisessa avoimuuden ja kohtuullisuuden periaatteita. Valtion on kyettävä nimittämään osaavia henkilöitä valtio-omisteisten yhtiöiden hallitukseen ottaen huomioon yhtiöiden palkitsemistasojen erilaiset vaatimukset. Kuten muussakin palkitsemisessa, myös hallituspalkkioissa yhtiöiden toiminnan luonteen tulee näkyä jatkossa vahvemmin palkitsemisen tasossa.

Hallitustyöskentelystä maksettavasta korvauksesta päätettäessä on otettava huomioon muun muassa yhtiön yhteiskunnallinen asema, markkinatilanne, hallitustyöskentelyn kansainvälisyyden ja omistaja-arvon kasvattamisen vaatimukset ja kaikkien osakkeenomistajien yhteinen etu. Valtion näkemyksen mukaan hallitustyöskentelystä maksettava korvaus ei ole eläkkeenperusteena olevaa työansiota.

Pörssiyhtiöissä osakepohjainen palkitseminen otetaan osaksi hallituspalkitsemista. Yhtiöiden hallituksen jäseniä kannustetaan noteeratuissa yhtiöissä hankkimaan yhtiöiden osakkeita ja pitämään niitä vähintään hallitustyökauden ajan.

Omistajaohjausosasto koordinoi palkkioiden kokonaiskehitystä valtioneuvoston tasolla. Valtio-omisteisten yhtiöiden hallituspalkkioiden tasojen on perusteltua olla kilpailukykyisiä ja mahdollisimman yhteneväisiä keskenään vertailukelpoisissa yhtiöissä.

Yhtiön hallituksen rooli

Yhtiön johdon palkitsemisesta ja henkilöstön palkitsemisen periaatteista päättää yhtiön hallitus. Valtio ei omistajana tee palkitsemista koskevia päätöksiä. Listattujen yhtiöiden osakepalkkiojärjestelmien edellyttämät omien osakkeiden hankinta- ja luovutusvaltuudet hyväksytään yhtiökokouksissa.

Palkitsemisjärjestelmien valmistelun tulee aina olla hallituksen puheenjohtajan ja mahdollisen palkitsemisvaliokunnan vastuulla. Omistajaohjaus pitää perusteltuna, että hallitukset nimittävät tarvittaessa erillisen palkitsemisvaliokunnan sekä valmistelemaan että esittämään hallituksen päätettäväksi yhtiön palkitsemiseen liittyvät asiat.

Yhtiöiden hallitusten vastuulla on, että yhtiöt julkistavat palkitsemisinformaation osakeyhtiö- ja arvopaperimarkkinalain, Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n hallinnointikoodin sekä osakkeenomistajien oikeuksia käsittelevän direktiivin mukaisesti.

Valtio-omistaja odottaa, että yhtiöiden hallitukset kuvaavat yhtiökokouksissa yhtiökohtaisen palkitsemispolitiikan ja perustelevat toimitusjohtajan toteutuneen tulospalkitsemisen, yhtenä kokonaisuutena johtoryhmän toteutuneen tulospalkitsemisen sekä henkilöstön palkitsemisen periaatteet.

Yhtiön hallitus voi tämän kannanoton puitteissa laatia yhtiöön palkitsemisohjelmia. Kiinteän palkkauksen lisäksi yhtiöissä voidaan käyttää sekä johdon että henkilöstön tulospalkitsemista, joka voi muodostua yhtiön tarpeeseen sopivista elementeistä hallituksen parhaan näkemyksen mukaan.

Kiinteä kokonaispalkka

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten kiinteä palkka tulee määritellä kokonaispalkkana, jossa ovat mukana kaikki työnantajalle kustannuksia aiheuttavat etuudet. Valtion kanta omistajana on, että lisäeläkkeitä ei käytetä palkitsemiseen, mutta jos yhtiössä on muita omistajia, lisäeläkkeestä päättää yhtiön hallitus. Mahdollisen TyEL-tason ylittävän lisäeläkemaksun on oltava maksuperusteinen. Eläke-etuuksien on perustuttava kiinteään kuukausipalkkaan.

Muuttuva palkitseminen

Kiinteän kokonaispalkan lisäksi maksettavien tulospalkkioiden perusteena olevien tavoitteiden on oltava vaativia ja johdon on omalla panoksellaan kyettävä vaikuttamaan tavoitteen saavuttamiseen.

Palkkio-ohjelmissa on pyrittävä selkeyteen. Jos yhtiö käyttää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisohjelmia, on yhtiön hallituksen huolehdittava, että näiden mittaristo ei ole päällekkäinen.

Myös muun henkilöstön kohdalla on soveltuviin osin perusteltua käyttää kannustavia palkkausjärjestelmiä. Työntekijöiden kannustavat palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät

tulee lähtökohtaisesti sitoa sellaisiin tavoitteisiin, joiden saavuttamiseen työntekijä voi itse merkittävästi vaikuttaa. Myös yhtiökohtaisesti hyvästä kokonaistuloksesta on perusteltua huomioida henkilöstöä asianmukaisella tavalla.

Valtio pitää hyvänä palkitsemisjärjestelmiä, joissa osa tulospalkkiosta maksetaan yhtiön osakkeina. Valtion näkemyksen mukaan osakepalkkiojärjestelmät on pyrittävä laa-
timaan siten, että ne eivät muodosta eläkkeen perusteena olevaa työansiota. Valtio ei hyväksy palkitsemisohjelmia, joihin sisältyy optioita tai muita uusien osakkeiden liikkeen laskemista edellyttäviä instrumentteja.

Hyväksyttävänä pidettävän muuttuvan palkanosan enimmäismäärä vaihtelee yhtiöryhmittäin. Muuttuvan palkitsemisen on tuettava tuloksetekokykyä ja pitkäjänteistä sitoutumista huomioiden näiden erilaisten kriteeristöjen vaatimukset. Tavoitepalkitseminen on puolet alla mainituista enimmäismääristä, tavoitetason ylittävä palkitseminen voi toteutua vain poikkeuksellisen hyvästä suoritumisesta.

Pörssiyhtiöt ja suuret kaupallisesti toimivat listaamattomat yhtiöt

Tavoitteiden mukainen muuttuvan palkitsemisen yhteenlaskettu maksettu kokonaismäärä on vuosittain enintään 50 prosenttia palkkionsaajan kiinteästä vuosipalkasta. Jos yhtiön ja palkkionsaajan suoritus on poikkeuksellisen hyvä, voi maksettavien palkkioiden yhteenlaskettu enimmäismäärä olla vuosittain enintään 120 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta.

Ohjeen antamisajankohtana tällaisia yhtiöitä ovat Altia Oyj, Finnair Oyj, Fortum Oyj, Neste Oyj, Nordic Morning Oyj, Patria Oyj, Posti Group Oyj ja VR-Yhtymä Oy.

Pienet ja keskisuuret kaupallisesti toimivat listaamattomat yhtiöt

Tavoitteiden mukainen muuttuvan palkitsemisen yhteenlaskettu maksettu kokonaismäärä on vuosittain enintään 40 prosenttia palkkionsaajan kiinteästä vuosipalkasta. Jos yhtiön ja palkkionsaajan suoritus on poikkeuksellisen hyvä, voi maksettavien palkkioiden yhteenlaskettu enimmäismäärä olla vuosittain enintään 80 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta.

Ohjeen antamisajankohtana tällaisia yhtiöitä ovat Arctia Oy, Boreal Kasvinjalostus Oy, Finavia Oyj, Fingrid Oyj, Gasgrid Finland Oy, Gasum Oy, Kemijoki Oy, Leijona Catering Oy, Motiva Oy, Suomen Lauttaliikenne Oy, Suomen Rahapaja Oy, Suomen Siemenperunakeskus Oy, Suomen Viljava Oy, Tapio Oy ja Vapo Oy.

Erityistehtäväyhtiöt

Tavoitteiden mukainen muuttuvan palkitsemisen yhteenlaskettu maksettu kokonaismäärä on vuosittain enintään 15 prosenttia palkkionsaajan kiinteästä vuosipalkasta. Jos yhtiön ja palkkionsaajan suoritus on poikkeuksellisen hyvä, voi maksettavien palkkioiden yhteenlaskettu enimmäismäärä vuosittain olla enintään 30 prosenttia kiinteästä palkasta.

Ohjeen antamisajankohtana tällaisia yhtiöitä ovat A-Kruunu Oy, Alko Oy, Business Finland Oy, Cinia Group Oy, CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy, OHY Arsenal Oy, Finn-pilot Pilotage Oy, Finnvera Oyj, Gasonia Oy, Governia Oy, Hansel Oy, HAUS Kehittämiskeskus Oy, Hevosopisto Oy, Kuntarahoitus Oyj, Pohjolan Rautatiet Oy, Solidium Oy, SoteDigi Oy, STUK International Oy, Suomen Erillisverkot Oy, Suomen Ilmailuopisto Oy, Suomen Kaasuverkko Oy, Suomen Malmijalostus Oy, Suomen Teollisuussijoitus Oy, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund), Tietokarhu Oy, Traffic Management Finland Oy, Valtion kehitysyhtiö Vake Oy, Veikkaus Oy ja Yleisradio Oy.

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto määrittää tarvittaessa yhtiöiden palkitsemiskategoriamuutokset.

Kaikkiin palkkio-ohjelmiin on liitettävä ehdot, joilla palkkiot voidaan hallituksen yksipuolisella päätöksellä peruuttaa, niitä voidaan lykätä tai niitä voidaan kohtuullistaa tarvittaessa. Yhtiön hallitusta kannustetaan käyttämään tätä päätösvaltaa. Muut kuin tulokseen perustuvat palkkiot voivat olla perusteltuja yhtiön edun niin vaatiessa. Tällaisista palkki-oista päättää yhtiön hallitus osana johdon ja henkilöstön kokonaispalkitsemista ja niistä on valtion kokonaan omistamien yhtiöiden osalta informoitava ennalta valtio-omistajaa. Myös tällaisten palkkioiden tulee sisältyä yllä mainittuihin muuttuvan palkitsemisen rajoihin.

Eläkeikä, irtisanomisajanpalkka ja erokorvaus

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenen eläkeiän tulee olla työeläkelainsäädännön mukainen. Työeläkelainsäädännön muuttuessa ehdot muuttuvat vastaavasti. Uusissa sopimuksissa pörssi-yhtiöissä ja suurissa kaupallisesti toimivissa yhtiöissä toimitusjohtajan sekä johtoryhmän jäsenen irtisanomisajan palkan ja erokorvauksen yhteenlaskettu suuruus ei saisi ylittää 12 kuukauden kiinteää palkkaa. Muissa yhtiöissä yhteenlaskettu korvaus toimitusjohtajalle ja johtoryhmälle ei saisi ylittää 6 kuukauden kiinteää palkkaa.

Liitteet

Liite 1 Valtion omistusosuudet ja eduskuntavaltuudet

Liite 2 Erityistehtävät ja strategiset intressit

LIITE 1

VALTION OMISTUSOSUUEDET JA EDUSKUNTAVALTUUDET 12.2.2020

Pörssiyhtiöt	Omistaja- ohjaus	Ryhmä	Valtion omistus %	Omistuksen alaraja %
Altia Oyj ¹⁾	VNK	1a	36,2 %	0,0 %
Elisa Oyj	Solidium Oy	1a	10,0 %	0,0 %
Finnair Oyj	VNK	1b	55,8 %	50,1 %
Fortum Oyj	VNK	1b	50,8 %	50,1 %
Kemira Oyj	Solidium Oy	1a	10,2 %	0,0 %
Konecranes Oyj	Solidium Oy	1a	8,4 %	0,0 %
Metso Oyj	Solidium Oy	1a	14,9 %	0,0 %
Neste Oyj ¹⁾	VNK	1b	44,7 %	33,4%
Nokia Oyj	Solidium Oy	1a	3,9 %	0,0 %
Nokia Renkaat Oyj	Solidium Oy	1a	5,0 %	0,0 %
Outokumpu Oyj	Solidium Oy	1a	21,7 %	0,0 %
Outotec Oyj	Solidium Oy	1a	14,9 %	0,0 %
Sampo Oyj	Solidium Oy	1a	8,0 %	0,0 %
SSAB	Solidium Oy	1a	12,6 %	0,0 %
Stora Enso Oyj	Solidium Oy	1a	10,7 %	0,0 %
TietoEVERY Oyj	Solidium Oy	1a	10,0 %	0,0 %
Valmet Oyj	Solidium Oy	1a	11,1 %	0,0 %
Yhteensä (lkm)		17		

Noteeraamattomat kaupallisesti toimivat yhtiöt	Omistaja- ohjaus	Ryhmä	Valtion omistus %	Omistuksen alaraja %
Arctia Oy	VNK	1b	100,0 %	50,1 %
Boreal Kasvinjalostus Oy	VNK	1b	60,8 %	50,1 %
Finavia Oyj	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Fingrid Oyj ²⁾	VM	1b	28,2 %	50,1 %
Gasgrid Finland Oy ³⁾	VM	1b	100,0 %	50,1 %
Gasum Oy ⁴⁾	VNK	1b	100,0 %	50,1 %
Kemijoki Oy ⁵⁾	VNK	1a	50,1 %	0,0 %
Leijona Catering Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Motiva Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Nordic Morning Group Oyj ¹⁾	VNK	1a	100,0 %	0,0 %
Patria Oyj	VNK	1b	50,1 %	50,1 %
Posti Group Oyj ¹⁾	VNK	1b	100,0 %	50,1 %
Suomen Lauttaliikenne Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Suomen Rahapaja Oy	VNK	1a	100,0 %	50,1 %
Suomen Siemenperunakeskus Oy	VNK	1b	22,0 %	0,0 %
Suomen Viljava Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Tapio Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Vapo Oy ¹⁾	VNK	1b	50,1 %	33,4 %
VR-Yhtymä Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Yhteensä (lkm)		19		
Kaupallisesti toimivat yhteensä		36		

1) Valtioneuvoston päätöksellä Neste Oyj:n osakkeista noin 8,3 prosenttia, Posti Group Oyj:n osakkeista 49,9 prosenttia ja Vapo Oy:n osakkeista 16,7 prosenttia sekä Nordic Morning Oyj:n kaikki osakkeet on 5.12.2018 siirretty Vakeen. Altia Oyj:n osakkeista 36,2 % on siirretty Vakeen 7.2.2019. Omistajaohjaus säilyy VNK:ssa

2) Huoltovarmuuskeskus 24,9 %

3) VM 26,5 % osakkeista ja 50,2 % äänivallasta, Suomen Kaasuverkko Oy 73,5 % osakkeista ja 49,8 % äänivallasta. Valtio omistaa Suomen Kaasuverkko Oy:n osakkeista 100 %.

4) VNK 26,5 % osakkeista ja 50,2 % äänivallasta, Gasonia Oy 73,5 % osakkeista ja 49,8 % äänivallasta

5) Omistusmuutokset edellyttävät osakassopimuksen hyväksyntää

Erityistehtäviä hoitavat yhtiöt	Omistajaohjaus	Ryhmä	Valtion omistus %	Omistuksen alaraja %
A-Kruunu Oy	YM	2	100,0 %	100,0 %
Alko Oy	STM	2	100,0 %	100,0 %
OHY Arsenal Oy ⁶⁾	VM	2	100,0 %	100,0 %
Business Finland Oy ⁷⁾	TEM	2	100,0 %	100,0 %
Cinia Group Oy	LVM	2	77,5 %	50,1 %
CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy	OKM	2	70,0 %	50,1 %
Finnpilot Pilotage Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Finnvera Oyj	TEM	2	100,0 %	100,0 %
Gasonia Oy	VNK	2	99,0 %	0,0 %
Governia Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Hansel Oy	VM	2	65,0 %	50,1 %
HAUS Kehittämiskeskus Oy	VM	2	100,0 %	100,0 %
Hevosopisto Oy	OKM	2	25,0 %	0,0 %
Kuntarahoitus Oyj	VNK	2	16,0 %	0,0 %
Pohjolan Rautatiet Oy	LVM	2	100,0 %	100,0 %
Solidium Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
SoteDigi Oy	VM	2	100,0 %	100,0 %
STUK International Oy	STM	2	100,0 %	100,0 %
Suomen Erillisverkot Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Suomen Ilmailuopisto Oy	VNK	2	49,5 %	0,0 %
Suomen Kaasuverkko Oy	VM	2	100,0 %	100,0 %
Suomen Malmijalostus Oy	TEM	2	100,0 %	0,0 %
Suomen Teollisuussijoitus Oy	TEM	2	100,0 %	100,0 %
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy	TEM	2	100,0 %	100,0 %
Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund)	UM	2	93,4 %	50,1 %
Tietokarhu Oy ⁸⁾	VM	2	20,0 %	50,1 %
Traffic Management Finland Oy	LVM	2	100,0 %	100,0 %
Valtion kehitysyritys Vake Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Veikkaus Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Yleisradio Oy	LVM	2	100,0 %	100,0 %
Yhteensä (lkm)		30		
Kaikki yhteensä (lkm)		66		

⁶⁾ Selvitystilassa

⁷⁾ Omistajaohjaus Business Finland -virastossa

⁸⁾ Valtion osuus äänistä 80 %

LVM = Liikenne- ja viestintäministeriö

OKM = Opetus- ja kulttuuriministeriö

STM = Sosiaali- ja terveysministeriö

TEM = Työ- ja elinkeinoministeriö

UM = Ulkoasiainministeriö

VM = Valtiovarainministeriö

VNK = Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto

YM = Ympäristöministeriö

Yhtiöryhmä 1 a: Valtiolla on omistajana ainoastaan tai lähes yksinomaan vahva sijoittajaintressi. Omistajaohjausta järjestettäessä on otettava huomioon valtion omistusosuuteen liittyvä määräys- tai vaikutusvalta sekä siihen liittyvät omistajan riski ja omistukseen perustuva osallistuminen yhtiön päätöksentekoon.

Yhtiöryhmä 1 b: Vahvan sijoittajaintressin lisäksi yhtiöön liittyy strategisia intressejä, joiden vuoksi valtion on syytä pysyä toistaiseksi vahvana omistajana tai turvata muulla tavoin kyseiset strategiset intressit, jos omistusosuutta pienennetään tai omistuksesta luovutaan.

Yhtiöryhmä 2: Valtiolla on omistajana sääntelyyn tai viranomaistehtäviin liittyvä erityisintressi: yhtiöllä on valtion määrittelemä elinkeino-, yhteiskunta- tai muu poliittinen tehtävä taikka jokin muu erityisrooli.

LIITE 2

Erityistehtävät ja strategiset intressit

Erityistehtävät

Erityistehtävistä ja niiden määrittelystä vastaavat kunkin yhtiön omistajaohjauksesta vastaava ministeriö.

Liikenne- ja viestintäministeriö

TRAFFIC MANAGEMENT FINLAND OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Tarjota, ylläpitää ja kehittää yhteiskunnan, viranomaisten sekä elinkeinoelämän tarvitsemia liikenteenohjaus- ja hallintapalveluita, joilla varmistetaan liikenteen sujuvuus ja turvallisuus sekä huolehditaan liikenteenohjauksen ja -hallinnan toimintavarmuudesta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Liikenteenohjaus- ja hallintapalveluita tarjotaan puolustus- ja turvallisuusviranomaisten tarpeita varten siinä laajuudessa, kuin se on näiden lakisääteisten virkatehtävien hoitamiseksi perusteltua. Yhtiö kerää, hallitsee ja hyödyntää liikenteenohjaukseen liittyvää tietoa sekä tarjoaa sitä tasapuolisesti myös muiden toimijoiden saataville.

YLEISRADIO OY

Valtion omistusosuus: 99,98 %

Erityistehtävä:

Tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yleisissä viestintäverkoissa yhtäläisin ehdoin.

POHJOLAN RAUTATIET OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Edistää suuria raideliikenneinvestointeja ja kehittää kokonaisvaltaisesti rautatietoimialaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

CSC – TIETEEN TIETOTEKNIIKAN KESKUS OY

Valtion omistusosuus: 70 %

Erityistehtävä:

Ylläpitää ja kehittää keskitettyä tietotekniikkainfrastruktuuria ja tarjota kansallisia tietotekniikkapalveluita.

HEVOSOPISTO OY

Valtion omistusosuus: 25 %

Erityistehtävä:

Hevosalan ammatillisen oppilaitoksen ja hevosurheilun valtakunnallisen valmennuskeskuksen ylläpito.

Sosiaali- ja terveysministeriö

ALKO OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Alkoholilain (1102/2017) 23 §:ssä säädetty erityistehtävä: Alkoholihaittojen vähentäminen.

STUK INTERNATIONAL OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Palvelumyynnin tarkoitus on tuottaa voittoa omistajalleen Suomen valtiolle ja edesauttaa Säteilyturvakeskuksen osaamisen kehittämistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö

FINNVERA OYJ

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Finnvera on valtion omistama erityisrahoittaja ja Suomen virallinen vientitakuulaitos Export Credit Agency (ECA).

SUOMEN MALMIJALOSTUS OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Akku- ja kaivostoimialan kehittäminen ja omistaminen.

SUOMEN TEOLLISUUSSIJOITUS OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Pääomasijoitusmarkkinoiden kehittäminen, elinkeinoelämän uudistaminen ja kasvuyritysten luominen.

TEKNOLOGIAN TUTKIMUSKESKUS VTT OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Elinkeinoelämän uudistumisen edistäminen sekä yhteiskuntapolitiikan suunnittelun ja toimeenpanon tukeminen ja tutkimuksen kaupallistaminen.

Ulkoministeriö

TEOLLISEN YHTEISTYÖN RAHASTO OY, FINNFUND

Valtion omistusosuus: 94,1 %

Erityistehtävä:

Finnfund edistää kohdemaidensa taloudellista ja sosiaalista kehitystä rahoittamalla yksityisen sektorin hankkeita.

Valtioneuvoston kanslia

FINNPILOT PILOTAGE OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Huolehtia luotsauspalveluiden tarjonnasta sekä muista luotsauslaissa säädetyistä luotsaukseen liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista luotsauslaissa määritellyillä vesialueilla.

GASONIA OY

Valtion omistusosuus: 99%

Erityistehtävä:

Toimiminen valtion kaasuliiketoimintaan liittyvissä omistuksellisissa erityisjärjestelyissä.

GOVERNIA-KONSERNI

Valtion omistusosuus: 100%

Erityistehtävä:

Toimiminen valtion sijoitustoimintaa harjoittavana yhtiönä, jota voidaan käyttää omistuksellisiin erityisjärjestelyihin.

KUNTARAHOITUS OYJ

Valtion omistusosuus: 16 %

Erityistehtävä:

Turvata valtion tukeman asuntojen uustuotannon ja perusparannuksen edullinen rahoitus.

SUOMEN ERILLISVERKOT OY (ml. Suomen Turvallisuusverkko Oy)

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Julkisen hallinnon viranomaisten käytössä olevien ja yhteiskunnan turvallisuuden varmistamiseen liittyvien tietoliikenneverkkojen sekä muiden turvaverkkojen rakentaminen ja operointi sekä niihin liittyvien palveluiden toimittaminen. Erityistehtävä perustuu lakiin julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta sekä lakiin sähköisen viestinnän palveluista.

SUOMEN ILMAILUOPISTO OY

Valtion omistusosuus: 49,5 %

Erityistehtävä:

Ilmailualan koulutusta antavan oppilaitoksen ylläpitäminen.

VALTION KEHITYSYHTIÖ VAKE OY

Valtion omistusosuus: 100%

Erityistehtävä:

Määritelty yhtiön toimiohjeessa

VEIKKAUS OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Yhtiön erityistehtävä on määritelty arpajaislaissa

SOLIDIUM OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Erityistehtävänä on vahvistaa ja vakauttaa kotimaista omistusta kansallisesti tärkeissä liistatuissa yrityksissä ja kasvattaa pitkäjänteisesti omistusten taloudellista arvoa.

Valtiovarainministeriö

HANSEL OY

Valtion omistusosuus: 65 %

Erityistehtävä:

Hansel Oy on yhteishankintayksikkö, jonka tehtävänä on lisätä tuottavuutta julkiseen hallintoon ja toimia vaikuttavien ja vastuullisten julkisten hankintojen edelläkävijänä.

HAUS KEHITTÄMISKESKUS OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Koulutus- ja kehittämispalveluiden tarjoaminen hallinnon johtamisen ja osaamisen uudistamiseen.

SOTEDIGI OY (APUTOIMINIMI VIMANA OY)

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja muiden toimialojen tuottavuutta ja vaikuttavuutta parantavien kansallisten digitaalisten ratkaisujen kehittäminen, viranomaisten kansallisten sähköisen asiain tukipalvelujen hyödyntämisen tukeminen sekä julkisen hallinnon ICT:n integraation ja yhteentoimivuuden, tiedolla johtamisen sekä asiakaslähtöisten ja kustannustehokkaiden ratkaisujen toteutuksen ja tulevaisuuden digitalisaation edistäminen.

SUOMEN KAASUVERKKO OY

Valtion omistusosuus: 100%

Erityistehtävä:

Toimiminen valtion kaasuverkkoihin liittyvissä omistuksellisissa erityisjärjestelyissä.

TIETOKARHU OY

Valtion omistusosuus: 20 % (ääniosuus 80 %)

Erityistehtävä:

Tietokarhu Oy vastaa osaltaan siitä, että Verohallinnon tietojärjestelmät mahdollistavat verotuksen toimittamisen ajallaan ja oikein. Verohallinnon siirtyessä uuden tietojärjestelmän käyttöön Tietokarhu Oy:n erityistehtävä päättyy vuoden 2020 lopussa.

Ympäristöministeriö

A-KRUUNU OY

Valtion omistusosuus: 100 %

Erityistehtävä:

Rakennuttaa kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja suurimmilla kasvuseuduilla.

Strategiset intressit

Strategisista intresseistä vastaa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto. Niiden valmistelu tehdään yhteistyössä eri ministeriöiden kanssa.

Liikenne- ja viestintäministeriö

ARCTIA OY

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: jäänmurto-, offshore- ja öljyntorjuntapalveluiden tuottaminen

Strategisen intressin määrittely:

Suomen elinkeinoelämän kuljetustarpeita palvelevan talvimerenkulun varmistaminen sekä merivoimien varautumiseen ja valmiuteen liittyvien merenmittauspalveluiden tuottaminen kaikissa oloissa.

FINAVIA OYJ

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: Yhtiön toimialana ovat lentoasemaliiketoiminta ja lentoasemiin liittyvät palvelut sekä muu lentoasemiin ja lentoliikenteeseen liittyvä liiketoiminta.

Strategisen intressin määrittely:

Kotimaisten ja kansainvälisten lentoyhteyksien tarjonnan varmistaminen Suomen lentoasemaverkostoa kehittämällä ja ylläpitämällä.

FINNAIR OYJ (pörssinoteerattu)

Valtion omistus: 55,8 %

Toimiala: lentoyhtiö

Strategisen intressin määrittely:

Suomen aseman edelleen kehittäminen kansainvälisen lentoliikenteen keskuksena.

POSTI GROUP OYJ

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: viestinvälitys (ml. postipalvelut) ja logistiikka

Strategisen intressin määrittely:

Postipalveluiden tuottaminen kaikkialla Suomessa.

SUOMEN LAUTTALIIKENNE OY

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: lautta- ja vesiliikenteen palvelut

Strategisen intressin määrittely:

Lossi- ja lauttapalvelujen varmistaminen osana Suomen liikennejärjestelmää.

VR-YHTYMÄ OY

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: rautatieliikenne sekä ratojen rakentaminen ja kunnossapito

Strategisen intressin määrittely:

Riittävän rautatieliikenteen jatkuvuuden varmistaminen.

Maa- ja metsätalousministeriö

BOREAL KASVINJALOSTUS OY

Valtion omistus: 60,8 %

Toimiala: kasvinjalostus

Strategisen intressin määrittely:

Strateginen intressi on varmistaa markkinoiden toimivuuden edellyttämä pohjoisille ilmastoalueille soveltuvien kasvintuotantolajikkeiden jalostaminen, jalostusaineiston omistuksen säilyttäminen. Lajikkeiden saatavuus on tärkeää myös huoltovarmuuden kannalta.

SUOMEN SIEMENPERUNAKESKUS OY

Valtion omistus: 22 %

Toimiala: perunalajikkeiden siemenaineiston puhdistus ja ylläpito, perus- ja sertifioidun siemenen tuotanto, pakkaus ja markkinointi, perunalajikkeiden edustus ja jalostus

Strategisen intressin määrittely:

Strateginen intressi on kasvinterveyden edistäminen ja huoltovarmuuden ylläpito tuottamalla tervettä ja Suomen olosuhteisiin soveltuvaa siemenperuna-ainesta.

SUOMEN VILJAVA OY

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: viljan ja muiden tuotteiden varastointi- ja käsittelypalvelut

Strategisen intressin määrittely:

Strateginen intressi on kilpailuneutraalilla tavalla varmistaa viljan varastointi- ja käsittelymarkkinoiden toimivuus sekä ruokaketjun huoltovarmuuteen ja EU:n interventiotoimintaan liittyvien tehtävien häiriöttömyys.

TAPIO OY

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: Bio- ja metsätalousalan palveluiden tuottaminen; (metsä- ja biotalouden asiantuntijapalvelut, metsäalan kustannustoiminta ja metsäpuiden siementuotanto).

Yhtiö on ns. in-house-toimija. Strateginen intressi liittyy metsäpuiden siementuotantoon, jota harjoittaa Tapio Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö Tapio Palvelut Oy.

Strategisen intressin määrittely:

Strateginen intressi on varmistaa metsätalouden käyttöön suomalaisiin olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatuista metsäpuiden siemenaineistoa, niin että pitkän ajan huoltovarmuus huomioidaan.

Puolustusministeriö

LEIJONA CATERING OY

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: ravitsemispalvelujen tuottaminen sekä muu siihen liittyvä liiketoiminta

Strategisen intressin määrittely:

Strateginen intressi on turvata puolustusvoimien toiminta tuottamalla tarvittavat ravitsemispalvelut kaikissa oloissa.

PATRIA OYJ

Valtion omistus: 50,1 %

Toimiala: puolustusvälineiteollisuuden sekä muun puolustusvalmiutta ylläpitämistä palvelevan tuotannon sekä niihin liittyvän tai niiden yhteyteen soveltuvan liiketoiminnan harjoittaminen

Strategisen intressin määrittely:

Strateginen intressi on turvata puolustusvoimien toiminta tuottamalla sekä ylläpitämällä välttämättömiä puolustustarvikkeita ja palveluja kaikissa oloissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö

FINGRID OYJ

Valtion omistus: 28,2 % (Huoltovarmuuskeskus omistaa lisäksi 24,9 %)

Toimiala: sähkömarkkinalain mukainen kantaverkkotoiminta ja siihen liittyvä järjestelmävastuu

Strategisen intressin määrittely:

Strategisena intressinä on sähkön siirron ja sähköjärjestelmän toimivuuden ja häiriöttömyyden turvaaminen kaikissa olosuhteissa.

FORTUM OYJ

Valtion omistus: 50,8 % (pörssinoteerattu)

Toimiala: sähkön, lämmön ja kaasun tuotanto, hankinta, siirto, jakelu ja myynti

Strategisen intressin määrittely:

Strateginen intressi on sähköntuotannon riittävyyden varmistaminen myös poikkeusolosuhteissa.

GASGRID FINLAND OY

Valtion omistus: 100,0 % (valtion suora omistus 26,5 % osakkeista ja 50,2 % äänivallasta, loput Suomen Kaasuverkko Oy:n kautta)

Toimiala: maakaasumarkkinalain mukainen siirtoverkkotoiminta ja siihen liittyvä järjestelmävastuu

Strategisen intressin määrittely:

Strategisena intressinä on kaasun siirron ja kaasujärjestelmän toimivuuden ja häiriöttömyyden turvaaminen kaikissa olosuhteissa.

GASUM OY

Valtion omistus: 100,0 % (valtion suora omistus 26,5 % osakkeista ja 50,2 % äänivallasta, loput Gasonia Oy:n kautta)

Toimiala: kaasun hankinta, tuotanto, myynti ja jakelu sekä sähkön hankinta ja myynti

Strategisen intressin määrittely:

Strategisena intressinä on metaanipohjaisten teollisuuden raaka-aineiden ja energiantuotannon polttoaineiden huollon turvaaminen huoltovarmuusnäkökohdat huomioon ottaen.

MOTIVA OY

Valtion omistus: 100 %

Toimiala: konsultointi-, kehittämis-, viestintä- ja koulutuspalveluiden tuottaminen sekä kansallinen ja kansainvälinen projektitoiminta, joiden tavoitteena on kestävän kehityksen edistäminen

Strategisen intressin määrittely:

Strategisena intressinä on varmistaa puolueettomat asiantuntija ja projektipalvelut energiatehokkuuden, uusiutuvan energian ja resurssitehokkuuden edistämiseksi.

NESTE OYJ

Valtion omistus: 44,7 % (pörssinoteerattu)

Toimiala: öljyn ja kaasun tuotanto, öljy-, energia- ja kemianteollisuus ja kauppa

Strategisen intressin määrittely:

Strategisena intressinä on valtakunnallisen polttoainehuollon turvaaminen huoltovarmuusnäkökohdat huomioon ottaen.

VAPO OY

Valtion omistus: 50,1 %

Toimiala: turveteollisuus, energian, kasvualustojen ja turvejalosteiden tuotanto ja kauppa

Strategisen intressin määrittely:

Strategisena intressinä on varmistaa kotimaisten polttoaineiden saatavuus energiatuotantoon huoltovarmuusnäkökohdat huomioon ottaen.